

С Т А Н О В И Щ Е

за избор на доцент по професионално направление: 3.2 Психология (педагогическа психология), обявен за нуждите на СУ "Св. Кл. Охридски"

Автор на становището: проф. дпн Клавдия Сапунджиева, СУ

В конкурса участва само един кандидат – Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева. Конкурсът е обявен в ДВ - бр. 24/16.03.2018 г. По процедурата няма нарушения, а представеният комплект от документи е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ.

1. Биографични данни и преподавателски статус

Маргарита Стефанова-Бакрачева е родена на 19. 04. 1976 г. Тя е магистър по педагогика със специализация „Социална педагогика” на СУ "Св. Кл. Охридски” и доктор по психология – от 2004. Темата на дисертационния труд е: "Статуси на психосоциална идентичност и субективно психично благополучие в юношеска възраст".

Маргарита Бакрачева е хоноруван преподавател в СУ, а също и във Военната академия, НАТФИЗ, ПУ “Паисий Хилендарски” и преподавател (ръководител катедра “Психология”) в Европейския политехнически университет – Перник. Основната и реализация като психолог е в Института по психология на БАН – 2004 - 2017 г., като от 2011 г. година е избрана за доцент. Курсовете, които води са по обща, социална психология, организационна психология, психология на личността и др. Има завършени редица обучения и квалификации по консултативна, семейна, клинична, организационна психология. Главен редактор е на „Българско списание по психология” и е член на редколегията на списание „Реторика и комуникации”. Има разностранни изяви като психолог, треньор, учител и терапевт. Ръководител е на 4

докторанти, двама вече успешно защитили. Ръководител и участник в множество научноизследователски проекти.

2. Научно творчество

Маргарита Бакрачева е автор на общо 86 научни публикации от различен научен жанр, които я представят като изследовател в полето на психологията и като активен участник в различни научни форуми. Трудовете, макар че често мултиплицират едни и същи текстове и теми, показват разностранни интереси и широк диапазон на изследователските търсения, участия в множество изследователски проекти, екипна работа и преобладаващо колективни изяви в съавторство. Въпреки че тези публикации са за очертаване на общата картина на изследователските възможности на кандидата и пряко не участват в конкурса, могат да се маркират № 48, 49, 53, 63, 64, 75, 81 и др., които са от областта или сродни на педагогическата психология сфери. Другото общо впечатление е, че основните изследователски фокуси са свързани с: психичното благополучие; психосоциалната идентичност; спецификата на националната и европейската идентичност на българските юноши и др. Повечето от публикациите са в съавторство.

В конкурса за доцент Маргарита Бакрачева участва с 9 публикации – 2 колективни монографии, 4 статии и 3 научни доклада. От тях 7 са в съавторство и две са самостоятелни.

Двете основни книги по конкурса са: *Статуси на психосоциалната националната идентичност, ценности и психично благополучие в юношеска възраст*, АИ „Марин Дринов“, 2009 и *Щастие и удовлетвореност от живота в търсене пътя към себе си*, Колбис, 2015. И двете са колективни монографии, всяка с още по двама автори, в които участието на кандидатката е равностойно, според представената от Бакрачева декларация, макар че липсва разделителен протокол. Първата книга представя психосоциалната идентичност като адаптивен резултат от индивидуалните избори, продиктувани от условията на средата. В резултат на представително изследване, проведено от Стефанова – Бакрачева – с. 17, на български юноши на възраст 16-21 г. е налице модел, подкрепящ изграждането на идентичността и е очертана картината на съвременните юноши, свързана със статуса на тяхната психосоциална и национална идентичност, ценностна система и

субективно психично благополучие. Това са водещи съвременни теми при социалните изследвания и в този смисъл *приносният момент* е налице. Втората книга очертава цялостна картина на психичното благополучие, в резултат на обстоен теоретичен обзор, собствени изследвания, практически техники и препоръки. Налице е авторска позиция за вътрешните и външни стимули, които обуславят нивата на психичното благополучие и това също е *реален принос*.

Останалите публикации представят следните изследователски полета и интереси на кандидата:

- Приложението на конструктивистката теория в съвременната образователна практика и по-конкретно е обоснована значимостта на идеите на Виготски за правилното управление на средствата за електронно обучение и насърчаване на развитието (№ 3).
- Налице е авторска методика за измерване на вътрешната и външната мотивация на младежи за учене и работа в чужбина или у нас. Публикацията е с още двама автори, но кандидатката е първи автор и приемам авторството на методиката (№ 4).
- Анализирани са възможностите на социалните мрежи за формиране на идентичността, като особен интерес представлява фактът за компенсаторното търсене на смисъл чрез високата активност в мрежите за сметка на мотивацията (№ 5).
- Изследвани са някои типични за педагогическата психология проблеми- стил на взаимодействие учител –ученик, подходите за работа в учебния процес в контекста на мотивацията за учене, интерактивните методи за работа и др. (№ 7, 9).
- Изследвани са някои съвременни форми на културно многообразие, като арт техниките и по-конкретно - фототерапията и др.п. се разглеждат като надкултурен модел за приобщаване и толерантност (№ 8).
- Изследвани са и някои екзистенциални психологически проблеми като връзката между преживявания смисъл на живота, представата за

реален, очакван и идеален Аз и дереализацията; бягството от реалността и др. (№ 6).

Макар и в контекста на по-широк психологически периметър, в т. ч. и някои по-популярни теми, публикациите са по направлението на конкурса. Цялостната самооценка на постиженията на кандидата за доцент е отразена в приносите, която е коректна. Представена е и справка със 75 забелязани от автора цитирания.

3. Критични бележки и препоръки:

Необходимо е бъдещо по-точно обозначаване на конкретното авторство в колективните трудове.

Препоръката ми е и за избягване на повторенията на едни и същи текстове в различни публикации.

Препоръчвам и една бъдеща ориентация към цялостно самостоятелно изследване по актуален проблем на педагогическата психология и насочване към повече самостоятелни публикации като цяло.

4. Обобщение:

Кандидатката е изследовател, който е разпознаваем сред психологическата общност, има разностранни интереси в теоретико-приложните полета на психологията, практически изяви и ресурс за бъдеща активна научно-изследователска работа.

Заклучение:

Въз основа на посочените научни постижения, на цялостната преподавателска дейност и изследователска изява на кандидата, предлагам на членовете на уважаемото жури да гласуват *положително* и Маргарита Ангелова Стефанова- Бакрачева да бъде избрана на академичната длъжност “доцент” в СУ по професионално направление: 3.2 Психология (педагогическа психология).

27. 07. 2018 г.

Автор на становището:
/проф. дпн Клавдия Сапунджиева/